

3. Herziening van de methodologie met betrekking tot de sector van de verzekeringsinstellingen

Om tegemoet te komen aan de voorschriften van het ESR 1995, werd de op de verzekeringsinstellingen toegepaste methodologie volledig herzien. Deze hervorming is grotendeels van toepassing op de door de CBFA gecontroleerde verzekeringsinstellingen. Om een volledig beeld te geven van de op de sector toegepaste methodologie, zal tevens de raming van de voorzieningen van de huishoudens ten aanzien van de Luxemburgse verzekeringsinstellingen in het kort worden toegelicht.

3.1 Beknopte beschrijving van de oude methodologie

Vóór de hervorming was de toegepaste methodologie gebaseerd op gedeeltelijke gegevens. Aan de actiefzijde werden enkel de representatieve activa van de technische voorzieningen opgenomen. Aan de passiefzijde was de registratie ruimer, hoewel deze toch onvolledig bleef. Het totaal van de technische voorzieningen van de levensverzekeringstakken werd geregistreerd onder de rubriek AF.61 «voorzieningen pensioen- en levensverzekering», terwijl het totaal van de technische voorzieningen van de niet-levensverzekeringstakken werd ondergebracht in de rubriek AF.62 «vooruitbetaalde premies en voorzieningen voor openstaande aanspraken». Aan de actiefzijde werd een onderverdeling gemaakt tussen de verschillende instrumenten en tegenpartijen, naargelang de van de CBFA ontvangen informatie en op basis van bepaalde interne hypothesen. De financiële transacties waren gelijk aan de verandering van de uitstaande bedragen, met uitzondering van tak 23¹ waarvoor de transacties werden afgeleid van de uitstaande bedragen, rekening houdend met de prijs- en wisselkoersveranderingen.

In de tot dusver toegepaste methodologie werden het financiële saldo en het netto financiële vermogen van deze sector beschouwd als zijnde nihil bij hypothese, zoals het geval was voor de overige categorieën van financiële vennootschappen. Om deze hypothese te respecteren, werd het verschil tussen de opgetekende activa en passiva in rekening gebracht in de overige transitorische posten (AF.7).

3.2 Belangrijkste kenmerken van de nieuwe methodologie

De hervorming, die van toepassing is op de gegevens vanaf eind 1998, is erop gericht:

- de in de financiële rekeningen opgenomen gegevens uit te breiden tot het geheel van de financiële activa en passiva van de verzekeringsinstellingen, waarbij ze volledig tegen marktprijzen worden gewaardeerd;
- de definitie van de rubriek AF.6 «verzekeringstechnische voorzieningen» te inspireren op de door het ESR 1995 vooropgestelde definitie;
- rekening te houden met de prijs- en wisselkoersveranderingen voor het berekenen van de vorming van financiële activa door de verzekeringsinstellingen en, voor instrument AF.6 van het passief, een rechtstreekse verrekening van de instroom en uitstroom van middelen tijdens de beschouwde periode uit te voeren aan de hand van de gegevens van de resultatenrekeningen.

3.2.1 Het rekening houden met het geheel van de financiële activa en passiva tegen marktwaarde

Een volledige dekking van de sector van de verzekeringsinstellingen in de financiële rekeningen impliceert dat het geheel van hun financiële activa en passiva in aanmerking wordt genomen, en niet alleen een aantal van hen, zoals het geval was in de oude methodologie. Bovendien dienen al deze gegevens, volgens de voorschriften van het ESR 1995, te worden gewaardeerd tegen marktprijzen. Aan de hand van de door de CBFA verzamelde gegevens (kwartaalbalansen en aanvullende tabellen) kan nu een volledige kwartaalbalans (activa en passiva) worden opgemaakt aan marktwaarde. Deze nieuwe methodologie heeft een herziening met zich meegebracht van de cijfers die voorheen aan marktwaarden werden geraamd met behulp van minder nauwkeurige technieken. Bovendien is, voor sommige financiële instrumenten, de informatie over de tegenpartijsectoren beschikbaar. De ontbrekende tegenpartijen worden geraamd aan de hand van andere indirecte informatiebronnen. In de toekomst zou de registratie van de informatie nog verder moeten worden verbeterd door het nieuwe systeem voor het verzamelen van gegevens met betrekking tot de portefeuille per effect van de verzekeringsinstellingen.

1. Levensverzekeringcontracten waarbij het verloop van de resultaten van de verzekeringsonderneming gekoppeld is aan een investeringsfonds, en waarvan de beleggingsrisico's worden gedragen door de verzekeringnemers, en niet door de verzekeringsonderneming.

Het dient opgemerkt dat de vervanging van de gegevens over de representatieve activa van de technische voorzieningen door balansgegevens het onmogelijk maakt een onderscheid te maken tussen de deelsector van de levensverzekeringen en die van de niet-levensverzekeringen, gezien het belang van de gemengde verzekeraars in België en het ontbreken van een afzonderlijke balans voor elk van de activiteiten. Al met al lijkt dit bezwaar geen al te groot probleem te vormen, aangezien het belang van de scheiding van deze twee deelsectoren veeleer speelt op het niveau van instrument AF.6 van het passief.

3.2.2 Definitie van instrument AF.6 «Verzekeringstechnische voorzieningen»

Zoals reeds eerder aangegeven, werd het geheel van de technische voorzieningen van de levensverzekeringstakken tot dusver opgenomen onder instrument AF.61, en werd het geheel van de technische voorzieningen van de niet-levensverzekeringstakken geboekt onder instrument AF.62. Om tegemoet te komen aan de voorschriften van het ESR 1995, wordt de aard van de verschillende technische voorzieningen voortaan in aanmerking genomen in plaats van de oorspronkelijke takken. Bijgevolg worden onder instrument AF.61 nog slechts de voorzieningen opgenomen die gevormd zijn in het kader van levensverzekeringscontracten, inclusief die waarvoor het beleggingsrisico wordt gedragen door de verzekeringnemer (tak 23), en de voorzieningen voor winstdeling en ristorno's.

Alle andere voorzieningen zijn inbegrepen in instrument AF.62. Het betreft in eerste instantie de voorzieningen voor niet-verworven premies en voor lopende risico's, dat wil zeggen het gedeelte van de uitgegeven brutopremies dat moet worden toegewezen aan het volgende boekjaar als gevolg van het feit dat de verzekeringspremies dienen te worden betaald aan het begin van de gedekte periode, die gewoonlijk niet samenvalt met het eigenlijke boekjaar. Deze voorzieningen worden pro rata temporis berekend voor de nog resterende looptijd tot de vervaldag van het contract. In tweede instantie omvat instrument AF.62 de voorzieningen voor schadegevallen, die de geraamde totale eindkostprijs vertegenwoordigen van de regeling van alle al dan niet aangegeven schadegevallen, na de realisatie van de risico's opgetreden tot het einde van het boekjaar, en na aftrek van de reeds voor deze schadegevallen uitbetaalde sommen. Tot slot worden tevens de voorzieningen opgenomen voor egalisatie en rampen en de overige technische voorzieningen.

Teneinde te voldoen aan de behoeften van de gebruikers, werd een meer gedetailleerd onderscheid dan dat van het ESR 1995 voor instrument AF.61 «voorzieningen pensioen- en levensverzekering» ingevoerd in de database van de financiële rekeningen. Worden momenteel derhalve onderscheiden onder instrument AF.61: de voorzieningen van de individuele levensverzekeringen, uitgesplitst al naargelang het risico wordt gedragen door de verzekeringnemer of door de verzekeringsmaatschappij, de voorzieningen van de groepsverzekeringen, eveneens uitgesplitst naargelang de persoon die het risico draagt, en de nettorechten van de huishoudens op de pensioenfondsen. Het dient opgemerkt dat deze gedetailleerde gegevens nog niet afzonderlijk worden gepubliceerd, maar wel op eenvoudig verzoek door de geïnteresseerde personen kunnen worden opgevraagd.

De volgende tabel vergelijkt op schematische wijze de verschillen in de dekking van de activa en passiva tussen de oude en de nieuwe methodologie.

TABEL 4 DEKKING VAN ACTIVA EN PASSIVA

	Oude methodologie	Nieuwe methodologie
ACTIVA		
Representatieve activa van de technische voorzieningen	Ja	Ja
Andere activa	Nee	Ja
PASSIVA		
Eigen vermogen	Ja	Ja
Verzekeringstechnische voorzieningen	Ja	Ja
<i>Levensverzekeringstakken</i>		
<i>Technische voorzieningen mbt levensverzekeringscontracten</i>	AF.61	AF.61
<i>Andere technische voorzieningen</i>	AF.61	AF.62
<i>Andere verzekeringstakken</i>	AF.62	AF.62
Deposito's van herverzekeraars	Ja	Ja
Kredietverstrekking door kredietinstellingen	Ja	Ja
Andere passiva	Nee	Ja

Bron: NBB

3.2.3 Berekening van de transacties

Wat de activa van de verzekeringsinstellingen betreft, kan hun waardering worden beïnvloed door prijs- en wisselkoersveranderingen. In de oude methodologie werd enkel voor de activa van tak 23 rekening gehouden met deze herwaarderingseffecten voor de berekening van de transacties. Nu wordt de vorming van financiële activa, voor het geheel van de verzekeringstakken, afgeleid van de gegevens over de uitstaande bedragen, rekening houdend met de eventuele prijs- en wisselkoersveranderingen.

Daarnaast moeten voor instrument AF.6 van het passief, volgens het ESR 1995, de financiële transacties alle instromen (premies, rente-inkomens, enz.) en uitstromen van middelen (betalingen van vergoedingen, enz.) omvatten die in de beschouwde periode zijn uitgevoerd, met uitzondering van de waarderingsverschillen, die moeten worden geregistreerd in de herwaarderingsrekening. Dankzij de technische rekeningen en de resultatenrekeningen op kwartaalbasis die momenteel door de CBFA worden verzameld, kan een raming worden uitgevoerd met betrekking tot het verloop van de kwartaaltransacties. Deze raming wordt bijgesteld op het ogenblik van de publicatie van de definitieve jaargegevens.

3.3 Vergelijking van de resultaten tussen de oude en de nieuwe methodologie

De uitvoerde hervorming beïnvloedt hoofdzakelijk de rekening van financieel vermogen (uitstaande bedragen). De financiële rekening (transacties) werd eveneens gewijzigd, maar zonder effect op de tendensen die werden opgetekend op basis van de oude methodologie.

De volgende tabel vat de op 31 december 2005 geregistreerde veranderingen samen:

TABEL 5 REKENING VAN FINANCIËEL VERMOGEN VAN DE VERZEKERINGSINSTELLINGEN

(uitstaande bedragen per eind 2005, in miljoenen euro's)

	Vóór de hervorming	Na de hervorming	Vershil
Financiële activa			
AF.2 Chartaal geld en deposito's	7.263	12.275	5.011
AF.3 Effecten met uitzondering van aandelen	91.760	99.825	8.065
AF.4 Leningen	4.660	10.050	5.390
AF.5 Aandelen, overige deelnemingen en participaties in beleggingsinstellingen	47.303	57.993	10.690
AF.6 Verzekeringstechnische voorzieningen	0	5.151	5.151
AF.7 Transitorische posten	24.289	3.472	-20.817
waarvan: statistische aanpassingen	22.048	0	-22.048
Totaal van de financiële activa	175.274	188.765	13.491
Passiva			
AF.2 Chartaal geld en deposito's	2.687	2.687	0
AF.3 Effecten met uitzondering van aandelen	0	771	771
AF.4 Leningen	4.716	7.467	2.751
AF.5 Aandelen, overige deelnemingen en participaties in beleggingsinstellingen	16.801	20.503	3.702
AF.6 Verzekeringstechnische voorzieningen	151.071	156.864	5.793
AF.61 Voorzieningen pensioen- en levensverzekering	128.663	129.718	1.055
AF.62 Vooruitbetaalde premies en voorzieningen voor openstaande aanspraken	22.408	27.146	4.738
AF.7 Transitorische posten	0	4.297	4.297
Totaal van de passiva	175.274	192.589	17.315

Bron: NBB

De activa en de passiva van de verzekeringsinstellingen nemen toe door de uitbreiding van de gegevensverzameling. Voorts kan de rubriek statistische aanpassingen in de nieuwe methodologie worden geschrapt als gevolg van het opheffen van de conventie dat het financiële vermogen gelijk is aan nul.

3.4 Beleggingen van de particulieren bij buitenlandse verzekeringsinstellingen

Het financiële vermogen van de Belgische particulieren omvat niet alleen de verzekeringstechnische voorzieningen die werden ondertekend bij door de CBFA gecontroleerde verzekeringsmaatschappijen, maar zou ook de polissen moeten inhouden die werden afgesloten bij in het buitenland gevestigde maatschappijen. Bij gebrek aan informatie worden die laatste bedragen echter niet geregistreerd in de Belgische financiële rekeningen, met uitzondering van de transacties met Luxemburg, die worden geraamd aan de hand van informatie in het jaarverslag van het *Commissariat luxembourgeois aux assurances*. Dat laatste bevat onder meer de levensverzekeringspremies per land van intekening, waaronder België, het totaal van de uitkeringen inzake levensverzekeringen, alsook het totale uitstaande bedrag van de levensverzekeringstechnische voorzieningen op de passiefzijde van de Luxemburgse verzekeringsinstellingen. Op basis van die gegevens kunnen de rechten van de Belgische huishoudens op de technische voorzieningen van de Luxemburgse verzekeringsinstellingen worden geraamd. De financiële transacties worden berekend aan de hand van de premiestortingen die worden toegerekend op basis van een raming van de uitkeringen die aan de Belgische verzekerden werden betaald. De uitstaande bedragen worden berekend als het verschil tussen het bedrag van de gecumuleerde premies, gecorrigeerd voor mogelijke waarderingsverschillen, en het totale bedrag van de betaalde uitkeringen. Daarbij moet worden opgemerkt dat de door het *Commissariat luxembourgeois aux assurances* gepubliceerde gegevens jaargegevens zijn die herleid worden tot kwartaalcijfers, rekening houdend met het verloop van de prijs- en wisselkoersveranderingen zoals die worden berekend voor de door de CBFA gecontroleerde verzekeringsinstellingen.

de transacties met Luxemburg, die worden geraamd aan de hand van informatie in het jaarverslag van het *Commissariat luxembourgeois aux assurances*. Dat laatste bevat onder meer de levensverzekeringspremies per land van intekening, waaronder België, het totaal van de uitkeringen inzake levensverzekeringen, alsook het totale uitstaande bedrag van de levensverzekeringstechnische voorzieningen op de passiefzijde van de Luxemburgse verzekeringsinstellingen. Op basis van die gegevens kunnen de rechten van de Belgische huishoudens op de technische voorzieningen van de Luxemburgse verzekeringsinstellingen worden geraamd. De financiële transacties worden berekend aan de hand van de premiestortingen die worden toegerekend op basis van een raming van de uitkeringen die aan de Belgische verzekerden werden betaald. De uitstaande bedragen worden berekend als het verschil tussen het bedrag van de gecumuleerde premies, gecorrigeerd voor mogelijke waarderingsverschillen, en het totale bedrag van de betaalde uitkeringen. Daarbij moet worden opgemerkt dat de door het *Commissariat luxembourgeois aux assurances* gepubliceerde gegevens jaargegevens zijn die herleid worden tot kwartaalcijfers, rekening houdend met het verloop van de prijs- en wisselkoersveranderingen zoals die worden berekend voor de door de CBFA gecontroleerde verzekeringsinstellingen.